

Osäkerhetsmodeller - för optimal geoteknisk resursanvändning i infrastrukturprojekt

Uncertainty models – for optimal use of geo related resources in
infrastructure planning

- Mats Svensson, PhD, Tyréns AB
- April 2022

Mål – i text

1. Utveckla ett verktyg för att kunna beräkna osäkerheter för parametrar avsedda för dimensionering och beslut i både projekterings- och byggskede.
2. Utveckla metod och verktyg för att kunna beräkna osäkerheter avseende ytmodeller
3. Utveckla en metodik för hur vi på bästa sätt arbetar med framtagna metoder och verktyg

... se figurer nästa bild

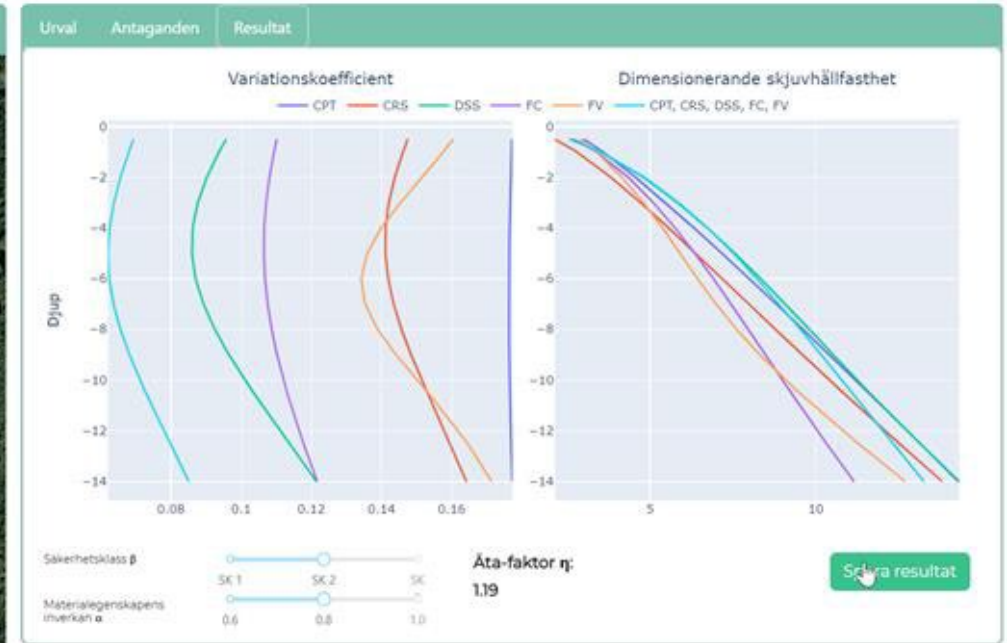
Mål – figurer

Osäkerhetskarta

MVA-verktyg

Syfte

Med framtagna metoder och verktyg är syftet att uppnå:

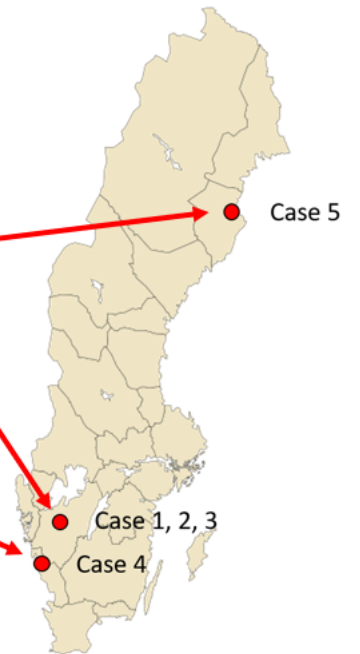
- Möjlighet att optimera georelaterade undersökningsprogram (geoteknik, berg, grundvatten)
- Möjlighet att ta fram en mer optimerad och volymmässigt säker masshantering
- En förbättrad möjlighet att fördela risker i avtal
- Objektiv bedömning av designvärden på mekaniska parametrar (skjuvhållfasthet)
- En ökad allmän trygghet i projektering och byggande

Metod: Geometriska osäkerheter

- Algoritm:
 - beräknar bergmodell och tillhörande osäkerheter
 - baserad på Monte Carlo-simuleringar
 - validerad mot 5 avschaktade och inmätta bergytor
- Indata består av Jb-sonderingar och avstånd till närmaste undersökningspunkt

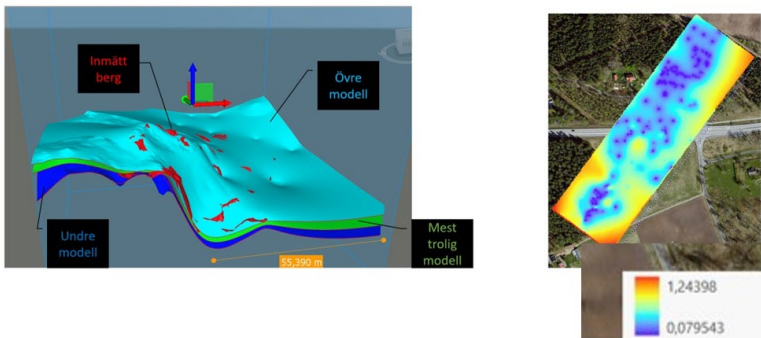
FACIT - 5 INMÄTTA BERGYTOR

- CASE 1: E20 Bälinge - Vårgårda, Northern area
- CASE 2: E20 Bälinge - Vårgårda, Middle area
- CASE 3: E20 Bälinge - Vårgårda, Southern area
- CASE 4: Varberg railway tunnel, S
- CASE 5: HSE Skellefteå

Resultat - osäkerheter geometrier

FALL 1: E20 BÄLINGE - VÄRGÅRDA, ÖVRE OMRÅDET

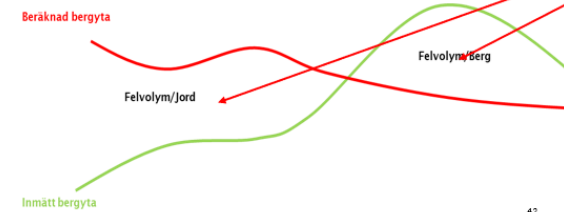

19

BERÄKNAD vs INMÄTT BERGYTA FACIT - 5 INMÄTTA BERGYTOR

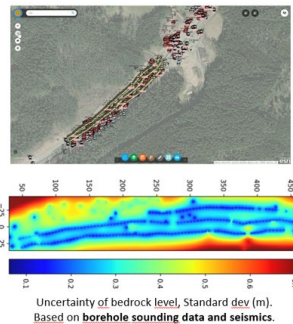
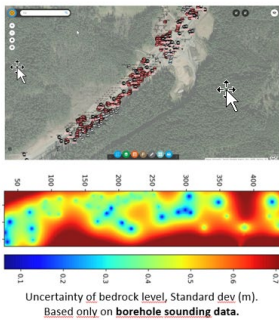
TABELL 1: JÄMFÖRELSE MELLAN BERÄKNAD OCH INMÄTT BERGYTA		Fall 1	Fall 2	Fall 3	Fall 4	Fall 5
1	Storleken på det begränsande undersökningsområdets plana 2D-yta i m ²	52 204	24 700	30 020	135 700	508 934
2	Storleken på det inmätta områdets plana 2D-yta i m ²	16 870	11 341	14 264	3 928	106 643
3	Storleken på felvolymen mellan beräknad bergyta och inmätt bergyta i m ³	7 501	6 104	10 800	1 985	91 829
4	Storleken på felvolymen avseende berg mellan beräknad bergyta och inmätt bergyta i m ³	5 833	5 326	1 017	586	43 168
5	Storleken på felvolymen avseende jord mellan beräknad bergyta och inmätt bergyta i m ³	1 668	778	9 783	1 399	48 661
6	Storleken på totala volymen som begränsas av beräknad bergyta och inmätt bergyta i förhållande till inmätt områdes plana yta i m (feldjup)	0,4	0,5	0,8	0,5	0,9
7	Storleken på volymen jord som begränsas av beräknad bergyta och inmätt bergyta i förhållande till inmätt områdes plana yta i m (feldjup)	0,1	0,1	0,7	0,4	0,5
8	Storleken på volymen berg som begränsas av beräknad bergyta och inmätt bergyta i förhållande till inmätt områdes plana yta i m (feldjup)	0,3	0,5	0,1	0,1	0,4

42

Träffsäkerheten 0.5-1 m

GEOFYSIKEN SKAPAR STORT VÄRDE

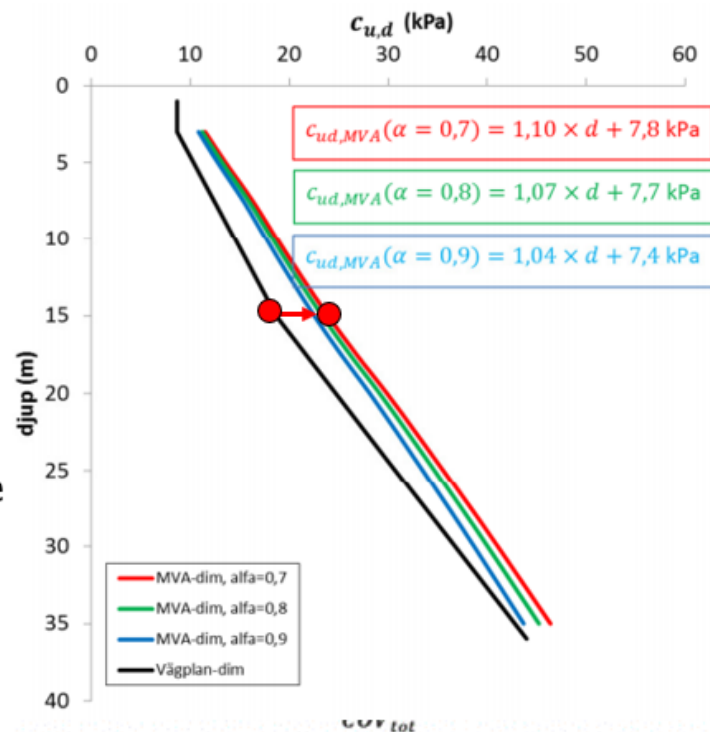

Resultat – osäkerheter designparametrar

E45 – PÅGÅENDE PROJEKT

- Osäkerheten som erhålls används för att kalibrera η -faktorn
- I projektet föreslogs en η -faktor på 1,13 för att beräkna projektets dimensionerande värde, istället för det lägre värde som tidigare föreslagits
- **Skillnaden blev ca 5 kPa på 15m djup** och kan ge betydande effekter på föreslagen konstruktion - optimering av lättfyll m.m.

Resultat - generellt

- Osäkerhetskartorna för bergmodeller validerat säkra
 - Träffsäkerheten 0.5-1 m
- Praktiskt användbart verktyg för MVA-analys färdigutvecklat i basversion för objektiv bestämning av värden på designparametrar
- Geofysik minskar osäkerheterna avseende bergnivå markant

Viktigaste nyttan

- **Geometrier:** Osäkerheterna i en geomodell (bergmodell) säkra
- **MVA-verktyg:** Objektiv bestämning av designvärden

Det här kommer resultaten att användas till:

– **Geometrier:**

- Optimering av undersökningsprogram
- Byggherre med trygghet ta ansvar för geomodellen och använda den i förfrågningsunderlag till entreprenör
- Riskdelning i kontrakt med entreprenör. Tydlighet. Färre tvister.

– **MVA-verktyg:**

- Objektiv bestämning av designvärden
- Med trygghet våga höja designvärden